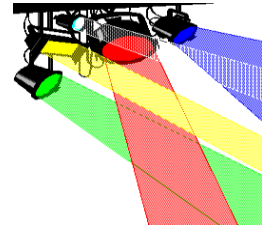

III. – PŘÍMOČARÉ ŠÍŘENÍ SVĚTLA

ELEKTROMAGNETICKÉ ZÁŘENÍ:

SVĚTLO = Elektromagnetické záření o vlnové délce $\lambda = 400 - 750$ nm (nanometrů), které je pozorovatelné lidským okem.

1 nanometr = 1 nm = 0,000 000 001 m = 1 miliardtina metru.

$\lambda = \text{lambda}$

ELEKTROMAGNETICKÉ SPEKTRUM → PODLE VLNOVÉ DÉLKY:

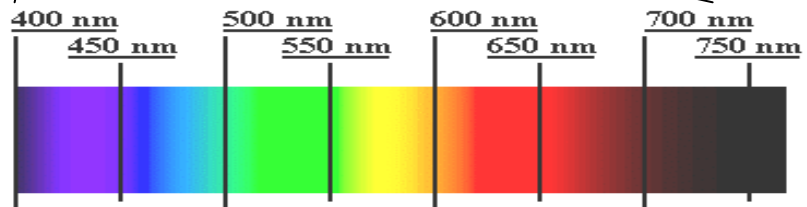
ZÁŘENÍ γ	RENTGENOVÉ ZÁŘENÍ	ULTRAFIALOVÉ ZÁŘENÍ	VIDITELNÉ SVĚTLO	INFRAČERVENÉ ZÁŘENÍ	MIKROVLNY	RÁDIOVÉ VLNY	DLOUHÉ RÁDIOVÉ VLNY
→ 0,01 nm	→ 10 nm	400 nm		750 nm	← 1 mm	← 1 m	← 1 km

SVĚTELNÉ SPEKTRUM:

Bílé světlo lze rozložit na barevné složky, které vytvářejí spojité SVĚTELNÉ SPEKTRUM.

Hranice mezi jednotlivými druhy elektromagnetického záření není ostrá →

Přechody jsou plynulé nebo se oblasti jednotlivých druhů záření překrývají.

Vlnová délka světla leží mezi vlnovými délkami ultrafialového záření a infračerveného záření → $(400 \leq \lambda \leq 750 \text{ nm})$.

Barva tělesa je určena tím, jakou spektrální složku pohlcuje a jakou odráží:

FIALOVÁ	MODRÁ	ZELENÁ	ŽLUTÁ	ORANŽOVÁ	ČERVENÁ
400 – 430 nm	430 – 490 nm	490 – 550 nm	550 – 570 nm	570 – 600 nm	600 – 750 nm

Láme se nejvíce.

Láme se nejméně.

- Pokud těleso pohlcuje všechny spektrální barvy, má barvu černou.
- Pokud těleso všechny spektrální barvy odráží, má barvu bílou.

SVĚTLO A SVĚTELNÉ ZDROJE:

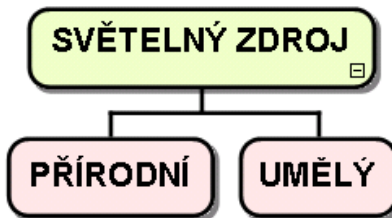
Za vznikem světla stojí přeměny energie v atomech a molekulách svítícího tělesa → SVĚTELNÉHO ZDROJE.

Z něho se světlo šíří rychlostí až $300\,000 \frac{\text{km}}{\text{s}}$

Rychlost světla ve vakuu je nejvyšší známou rychlostí.

K přírodním zdrojům například patří:

- Kosmická tělesa
- Chemické reakce
- Biologické zdroje
- Elektrické výboje

K umělým zdrojům například patří:

- Žárovky
- Zářivky
- Výbojky
- Svítivé diody

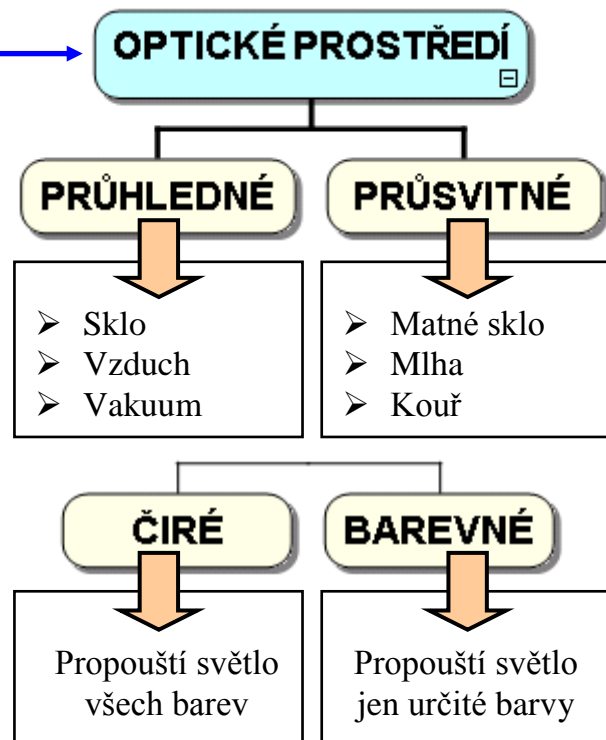
ŠÍŘENÍ SVĚTLA:

Světlo se vždy šíří nějakým prostředím

OPTICKÉ PROSTŘEDÍ

Směr šíření světla znázorňujeme pomocí SVĚTELNÉHO PAPSKU = Úzký svazek světla, který se šíří přímočaře.

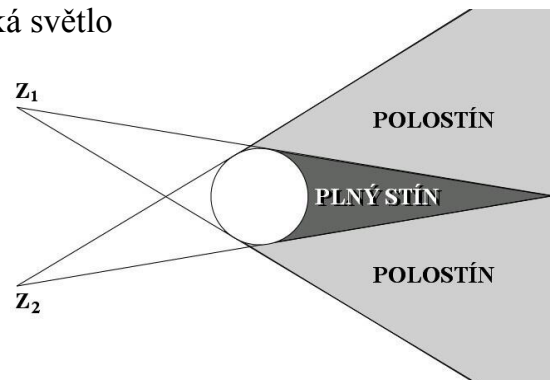
Za překážkou, která brání průchodu světla, vzniká **STÍN**:

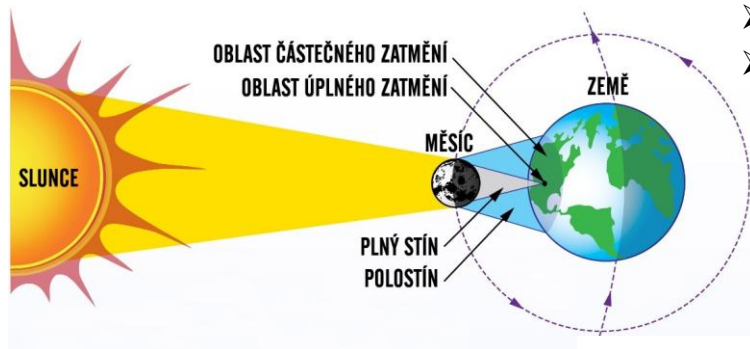
Je-li neprůsvitné těleso osvětleno aspoň dvěma světelnými zdroji, vzniká za ním:

☞ PLNÝ STÍN = Prostor, do kterého neproniká světlo ze žádného zdroje.

☞ POLOSTÍN = Prostor, do kterého proniká světlo pouze jednoho z obou zdrojů.

ZATMĚNÍ SLUNCE:

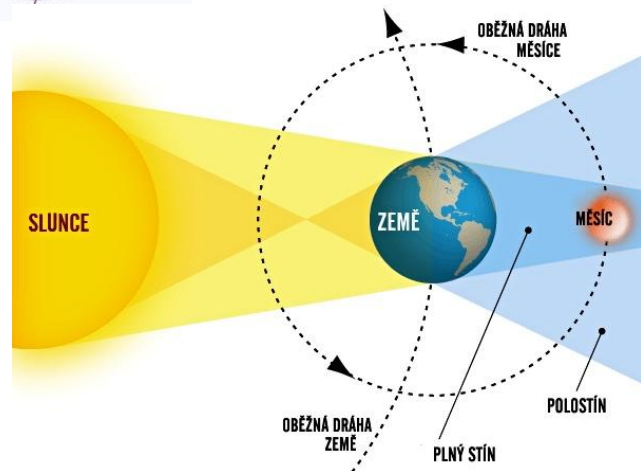

- Měsíc je mezi Sluncem a Zemí.
- Měsíc je v novu.
- Měsíc vrhá stín na Zemi.

☺ Úplné zatmění Slunce je pro dané místo neobyčejně vzácným jevem. Například v Česku dojde k této události až 7. října 2135.

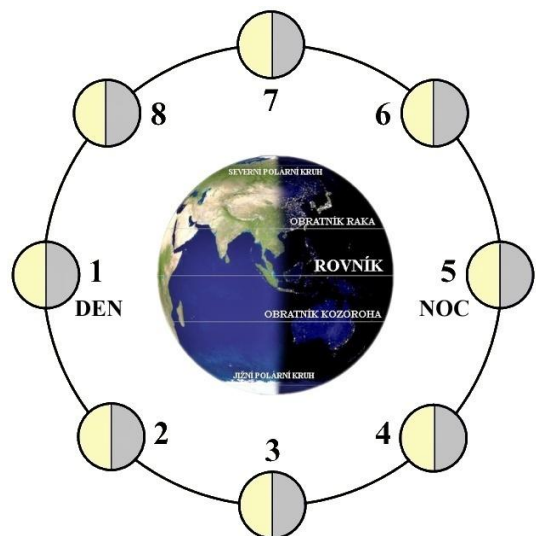
ZATMĚNÍ MĚSÍCE:

- Země je mezi Sluncem a Měsícem.
- Měsíc je v úplňku.
- Země vrhá stín na Měsíc.

MĚSÍČNÍ FÁZE:

1		<u>NOV</u> Měsíc je k Zemi přivrácen neosvětlenou stranou.
3		<u>PRVNÍ ČTVRŤ</u> Měsíc má podobu písmene D → Dorůstá
5		<u>ÚPLNĚK</u> Měsíc je k Zemi přivrácen osvětlenou stranou.
7		<u>POSLEDNÍ ČTVRŤ</u> Měsíc má podobu písmene C → Couvá
1		<u>NOV</u> Měsíc je k Zemi přivrácen neosvětlenou stranou.

☞ Měsíc všechny své podoby prostrídá během tzv. LUNACE, která trvá přibližně **29,5** dne.

☞ Tento časový úsek je odlišný od oběžné doby Měsíce kolem Země → Měsíc oběhne Zemí za **27,3** dne a za stejnou dobu dokončí jednu otáčku → Stále k nám natáčí tutéž polovinu svého povrchu → Měsíc má VÁZANOU ROTACI.